

УДК 633.3:658.562

Кузнєцова І. В., доктор с.-г. наук, провідний науковий співробітник відділу аграрної економіки і продовольства Національної академії аграрних наук України
E-mail: ingaV@ukr.net

ПОГОДНІ УМОВИ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ СТЕВІЇ

Зміна кліматичних умов температурного режиму і забезпеченості опадами створюють проблеми для ефективного функціонування агро-систем і лише культура з високим рівнем адаптивності здатні в таких умовах здатна реалізувати свій біологічний потенціал.

Польові дослідження з впливу погодно-кліматичних умов на врожайність стевії сорту Бергіння проводили на дослідних ділянках дослідних господарств у Київській (Державного підприємства «Агрофірма «Веселівка»») упродовж 2011-2017рр., Вінницькій (с. Марганівка) упродовж 2008-2017рр. та Тернопільській (ТОВ «Неоксвіт») упродовж 2013-2017рр. областях. Для досліджень впливу кліматичних умов на формування продуктивності стевії використовувались матеріали паралельних спостережень за її врожайністю та метеорологічними даними метеорологічних станцій в м. Київ, м. Вінниця і м. Тернопіль за період з 2008 по 2017 рр. Для характеристики погодніх умов за місяцями використовували коефіцієнти суттєвості відхилень елементів гідротермічного режиму від середніх багаторічних і показник посушливості періодів за методикою Д.А. Педя (1975).

За період активної вегетації стевії (IX, X, V-VIII місяці, 2008-2017 рр.) з 60 місяців досліджуваних в умовах Вінницької області, частка місяців близьких за кількістю опадів до багаторічних даних (53 місяці) склала 88%; частка місяців з умови з сильно відрізняються від се-

редніх багаторічних (7 місяців) – 12% і частка місяців з рідкими умовами не було. У досліджуваний період в умовах Тернопільської області (IX, X, V-VIII місяці, 2012-2017 рр.) з 36 місяців у 9% місяців умови були наближені до багаторічних (4 місяці), в 35% місяців суттєво відрізнялися від них (8 місяців) і в 56% місяців з рідкими умовами (44 місяців). Вегетаційний період в умовах Київської області (IX, X, V-VIII місяці, 2011-2017 рр.) з 42 місяців не було місяців з умовами наближених до багаторічних, у 29% місяців суттєво відрізнялися від них (12 місяців) і в 71% місяців з рідкими умовами (30 місяців).

За розрахованими коефіцієнтами суттєвості відхилень елементів гідротермічного режиму від середніх багаторічних і показника посушливості періодів вирощування стевії за роками відмічено тенденцію до більшої імовірності сухих місяців у Вінницькій області в період активної вегетації стевії: переважаюча частина місяців відноситься до посушливих – 25%; до вологих – 11% місяців і до типових – 64% місяців. У Тернопільській області відмічено відсутність посушливих місяців, частка вологих становить 21% і типових 79%. Київська область відрізняється не значною посушливими місяцями – 7%, вологими – 17% і типовими – 76%.

Погодні умови Лісостепу України є сприятливими для вирощування стевії та отримання концентрованої продукції з листків стевії.

УДК 631.153.3:631.582

Кудря С. О., аспірант відділу сівозмін і землеробства на меліорованих землях
ННЦ «Інститут землеробства» НААН
E-mail: seriy09@meta.ua

ВПЛИВ СИСТЕМИ УДОБРЕННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ЛАНОК КОРОТКОРОТАЦІЙНИХ СІВОЗМІН З ПШЕНИЦЕЮ ОЗИМОЮ

Тривале вирощування однієї культури на одному і тому ж місці погіршує умови живлення і розвитку рослин. Велика різноманітність природно-економічних зон, різна спеціалізація господарств зумовили впровадження значної кількості сівозмін. Належність сівозміни до того чи іншого виду і типу значною мірою визначає її ротацію та чергування культур. Сівозмінна дає можливість розробляти технологію вирощування сільськогосподарських культур з урахуванням їх взаємного впливу, а також післядії кожного заходу, що застосовується під найближчі попередники.

Основним шляхом підвищення продуктивності сівозмін є їх оптимальне насичення високов-

рожайними культурами за умови збереження та відновлення родючості ґрунту. Різне чергування культур у сівозміні, а також застосування ефективною системи удобрення помітно впливають на показники сівозмін у цілому: урожайність сільськогосподарських культур, вихід зернових, кормових одиниць і перетравного протеїну з 1 га сівозміної площі.

Мета досліджень: здійснити порівняльну оцінку продуктивності ланок короткоротаційних сівозмін Лівобережного Лісостепу України з пшеницею озимою залежно від удобрення та попередника за наступними показниками: урожайність зернових культур, збір зернових, кор-